

Statsrådsberedningen
Kansliet för EU-rättsliga och institutionella frågor

Europeiska unionens domstol

Skriftligt yttrande

inlämnat i enlighet med artikel 23 andra stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol av Sveriges regering, representerad av departementsrådet Jan Olsson och ämnesrådet Anna Runeskjöld, Statsrådsberedningen, SE 103 33 Stockholm, i mål

C-199/24

Garrapatica

avseende begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF från Attunda tingsrätt, Sverige, angående tolkningen av artikel 85 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

1. Bakgrund och den nationella domstolens frågor

- 1 Käranden i det nationella målet har väckt talan i hänskjutande domstol och yrkat att svaranden, Garrapatica AB, ska förpliktas att betala skadestånd jämte ränta på grund av överträdelse av förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad dataskyddsförordningen, samt av annan reglering som avser personuppgiftsbehandling. Käranden är tidigare dömd för brott och domen fanns fram till februari 2024 tillgänglig på webbplatsen Lexbase.se, som är en databas som drivs av svaranden. Svaranden har bekräftat att man vägrat radera kärandens personuppgifter på hans begäran. Uppgifterna raderades senare i enlighet med bolagets gallringsrutin. Svaranden har bestritt käromålet och gjort gällande att dataskyddsförordningen inte är tillämplig eftersom Lexbase omfattas av utgivningsbevis.¹
- 2 Mot denna bakgrund har den nationella domstolen hänskjutit tre frågor till domstolen:

1. Möjliggör artikel 85.1 i dataskyddsförordningen att medlemsstaterna vidtar lagstiftningsåtgärder utöver vad som ankommer på medlemsstaterna enligt artikel 85.2 i förordningen och med avseende på behandling av personuppgifter för andra ändamål än journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande?

2. För det fall att den föregående frågan besvaras jakande: Medger artikel 85.1 i dataskyddsförordningen en förening av rätten till integritet i enlighet med förordningen

¹ Se begäran om förhandsavgörande s. 2.

med yttrande- och informationsfriheten som innebär att den vars personuppgifter behandlas, genom att fällande domar i brottmål avseende den personen tillhandahålls allmänheten mot ersättning på internet, som rättsmedel endast kan inleda ett straffrättsligt förfarande om förtal eller begära skadestånd med anledning av förtal?

3. För det fallet att den första frågan besvaras nekande eller den andra frågan besvaras nekande: Kan en verksamhet som består i att, utan någon bearbetning eller redigering, tillhandahålla allmänheten offentliga handlingar i form av fällande domar i brottmål mot ersättning på internet anses utgöra behandling av personuppgifter som sker för de ändamål som anges i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen?

2. Den svenska regeringens inställning

- 3 Regeringen konstaterar att medlemsstaterna enligt artikel 85 i dataskyddsförordningen ansvarar för att förena yttrandefriheten med rätten till personlig integritet genom skyddet för personuppgifter i sin nationella lagstiftning. Yttrandefriheten skyddas i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan), den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen) och svensk grundlag. Enligt EU-domstolens praxis som avspeglas i skäl 153 till dataskyddsförordningen ska begreppet yttrandefrihet ges en bred tolkning för att beakta vikten av rätten till yttrandefrihet i varje demokratiskt samhälle.² Där bekräftas även att när medlemsstaterna gör undantag för att skapa en balans mellan de grundläggande rättigheterna kan de variera från en medlemsstat till en annan.³ Detta överensstämmer med Europadomstolens praxis att konventionsstaterna vid en sådan avvägning bedömts ha ett utrymme att beakta bland annat sina

² Se till exempel dom Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 56, och dom Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 51. Domstolen har gett uttryck för samma inställning även i andra sammanhang, se dom Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punkt 66.

³ Se till exempel dom Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, dom Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, och dom Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727.

konstitutionella traditioner.⁴ Resultatet av avvägningen mellan rättigheterna kommer alltså inte att bli detsamma i olika medlemsstater.

- 4 Regleringen om undantag är i artikel 85 något öppnare än i det tidigare direktivet 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (nedan dataskyddsdirektivet). Kravet i artikel 85 genomförs i Sverige genom bestämmelserna i 1 kap. 7 § dataskyddslagen och genom tillämpning av de mediegrundlagar som bestämmelsen hänvisar till. Den svenska regleringen utgör den nationella lagstiftarens avvägning inom ramen för det stora utrymme som medlemsstaterna ges i enlighet med artikel 85 i dataskyddsförordningen.
- 5 I linje med EU-domstolens praxis ska också begreppet journalistiska ändamål och andra begrepp som hör samman med yttrandefriheten tolkas brett.⁵ Även om begreppen ”journalistiska ändamål” eller ”akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande” inte förekommer i de svenska mediegrundlagarna kommer det skydd dessa erbjuder i praktiken ofta att sammanfalla med dessa undantag.
- 6 Bedömningen av om den aktuella behandlingen av personuppgifter kan anses ske för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande ankommer ytterst på den nationella domstol som har att pröva frågan.

⁴ Se vidare nedan, punkten 24.

⁵ Jfr ovan, punkten 3.

3. Bedömning

3.1 Allmänna utgångspunkter

- 7 Regeringen avser att yttra sig om tolkningsfrågorna för att belysa de svenska mediegrundlagarnas syften och tillämpningsområden. Det svenska systemet speglar i mycket EU-domstolens synsätt och praxis när det gäller yttrandefriheten. Regeringen kommer också att redogöra för den nationella lagstiftning som antagits i enlighet med bestämmelserna i artikel 85 i dataskyddsförordningen och hur den avvägning som ska göras mellan olika intressen enligt artikeln har reglerats i svensk rätt.
- 8 Det är däremot inte regeringens uppgift att ha synpunkter på hur svenska domstolar tolkar svensk grundlag och hur denna i detalj samspelar med annan lagstiftning. Regeringen ska heller inte föregripa de bedömningar som det ankommer på den hänskjutande domstolen att göra.
- 9 För tydlighetens skull vill regeringen göra klart att de bestämmelser i dataskyddslagen som för svensk del återfinns i 1 kap. 7 § första och andra stycket dataskyddslagen, är antagna i enlighet med artikel 85.2 i dataskyddsförordningen och har anmälts till kommissionen i enlighet med det.

3.2 De svenska mediegrundlagarnas syften och tillämpningsområden

- 10 För att ge en fullödlig bild av den svenska regleringen och dess syften kommer regeringen i det följande att komplettera den hänskjutande domstolens redogörelse.
- 11 Den fria åsiktsbildningen är en helt central del av den svenska demokratin.

- 12 I Sverige regleras skyddet för yttrandefriheten i grundlag; dels i 2 kap. regeringsformen, dels i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen (mediegrundlagarna). Yttrandefriheten skyddas även enligt Europakonventionen, som gäller som lag i Sverige sedan 1995, och stadgan.
- 13 Mediegrundlagarna ger ett starkt skydd för yttrandefriheten i särskilda massmedier, vilket har en mycket lång tradition i Sverige. En ingående reglering av yttrandefrihet i tryckta skrifter infördes i grundlag första gången redan år 1766 och utgör som sådan en viktig del av Sveriges nationella kulturarv. Denna första tryckfrihetsförordning byggde på ett antal grundläggande principer som i flera avseenden än i dag bär upp det svenska tryck- och yttrandefrihetsrättsliga systemet. Dessa principer hör till det som är grundläggande för det svenska statsskicket.
- 14 De grundprinciper som mediegrundlagarna vilar på brukar beskrivas som principerna om förbud mot censur och hindrande åtgärder, etableringsfrihet för medier, ensamansvar vid brott, meddelarskydd samt en särskild brottskatalog och rättegångsordning. Av central betydelse är även den så kallade exklusivitetsprincipen i 1 kap. 9 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 14 § yttrandefrihetsgrundlagen.⁶ Principerna samverkar i ett system där varje del är beroende av övriga delar. Detta innebär att förändringar i någon del kan få stora konsekvenser för det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga systemet som sådant och för möjligheten att upprätthålla skyddet enligt detta.
- 15 Genom mediegrundlagarna tillförsäkras var och en rätt att i de skyddade medierna uttrycka tankar, åsikter och känslor och i övrigt lämna uppgifter i vilket ämne som helst, till säkrande av ett fritt meningsutbyte, en

⁶ Se närmare om denna, begäran om förhandsavgörande s. 3.

fri och allsidig upplysning samt ett fritt konstnärligt skapande (1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen).

- 16 Mediegrundlagarnas tillämpningsområde avgränsas huvudsakligen genom formella, materiella och territoriella krav. *De formella kraven* innebär att grundlagarna endast är tillämpliga på spridning av uppgifter som sker med hjälp av vissa kommunikationstekniker, exempelvis tryckta skrifter eller genom radio och tv. Ett grundläggande villkor för att mediegrundlagarna ska bli tillämpliga är kravet på spridning. I likhet med det unionsrättsliga begreppet journalistiska ändamål vilar detta krav på tanken att den särskilda tryck- och yttrandefrihetsregleringen ska skydda friheten att sprida yttranden till allmänheten.
- 17 *De materiella kraven* har betydelse för grundlagarnas exklusiva tillämplighet som straff- och processlag och tar sikte på om innehållet i ett yttrande kan anses utgöra missbruk av tryck- och yttrandefriheten. En del av det som förmedlas i mediegrundlagarnas framställningsformer har inte med yttrandefriheten att göra. Hit hör exempelvis framställningar av utpräglat kommersiell natur. Sådant innehåll anses således vara av den arten att det faller utanför mediegrundlagarnas materiella tillämpningsområde. På det sättet är mediegrundlagarnas syfte avsett att läggas till grund för ändamålstolkningar när bestämmelserna i mediegrundlagarna ska avgränsas mot annan rättslig reglering. Vissa undantag har också uttryckligt stöd i mediegrundlagarna och innebär ofta att lagstiftaren ges möjlighet att i vanlig lag reglera olika frågor.
- 18 *De territoriella kraven* går ut på att det ska finnas en viss anknytning till Sverige för att mediegrundlagarna ska vara tillämpliga.
- 19 Möjligheten till grundlagsskydd genom utgivningsbevis infördes år 2003 som en anpassning till den tekniska utvecklingen och till förhållandet att

alltmer nyhetsförmedling, opinionsbildning och upplysning hade börjat bedrivas av andra aktörer än traditionella massmedieföretag. För att kunna erhålla ett utgivningsbevis måste en databas uppfylla vissa krav (1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen). När bestämmelserna om utgivningsbevis infördes var lagstiftarens bedömning att utvidgningen väsentligen skedde till en krets som sysslar med massmedial verksamhet och att utvidgningen rymdes inom den breda tolkning som begreppet ”journalistiska ändamål” hade kommit att få.

- 20 Skyddet för den personliga integriteten i fall som det aktuella upprätthålls i Sverige genom bestämmelser i mediegrundlagarna och då särskilt om ansvar för förtal. I målet White mot Sverige i Europadomstolen gjordes gällande att det skett en kränkning av artikel 8 i Europakonventionen genom att svensk domstol inte bifallit den förtalstalan klaganden fört med anledning av beskyllningar mot honom för diverse brott i tidningsartiklar. Europadomstolen konstaterade att skyddet för klagandens privatliv måste balanseras mot tidningarnas yttrandefrihet och att prövningen av om en nationell domstol gjort en korrekt avvägning mellan dessa rättigheter måste utgå från om domstolen tillämpat nationella regler som är förenliga med principerna i de konventionsartiklar som reglerar de båda rättigheterna. Europadomstolen bedömde att berörda svenska regler om när ansvar för förtal är uteslutet är förenliga med Europakonventionen, samt att svensk domstol tydligt identifierat och balanserat de två motstående intressena mot varandra när det konstaterades att allmänintresset av publicitet var starkare än klagandens intresse av att skydda sitt rykte. Mot den bakgrunden fann Europadomstolen att det inte skett en kränkning av artikel 8.⁷

⁷ Se dom White mot Sverige, ansökningsnummer 42435/02, punkterna 26–30.

3.3 Den första tolkningsfrågan

- 21 När det gäller den första tolkningsfrågan konstaterar regeringen att medlemsstaterna enligt artikel 85 i dataskyddsförordningen ansvarar för att förena yttrandefriheten med rätten till skydd för personuppgifter i sin nationella lagstiftning. Regeringen konstaterar vidare att medlemsstaterna ges ett utrymme att göra avvägningar mellan de relevanta intressena och att regleringen av de undantag som ska göras är öppnare än den var i dataskyddsdirektivet.

- 22 I dataskyddsförordningens artikel 85.1 anges att medlemsstaterna ska i lag förena rätten till integritet i enlighet med förordningen med yttrande- och informationsfriheten, inbegripet behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande. När det gäller behandling för sådana ändamål ska medlemsstaterna enligt artikel 85.2 föreskriva om undantag eller avvikelser från i artikeln angivna delar av förordningens bestämmelser om det behövs för att förena rätten till integritet med yttrande- och informationsfriheten. Att det är medlemsstaternas uppgift att förena de båda fri- och rättigheterna med varandra, framgick redan av dataskyddsdirektivet. Den harmonisering av skyddet för privatlivet vid behandling av personuppgifter som direktivet innebar kombinerades med flexibilitet för medlemsstaterna vid den avvägning som måste göras i förhållande till andra grundläggande fri- och rättigheter. Unionslagstiftaren accepterade därigenom att avvägningen kan komma att skifta beroende på i vilken medlemsstat den görs, med beaktande av den särskilda betydelsen som yttrandefriheten har för åsiktsfriheten i demokratiska samhällen.

- 23 Detta principiella förhållningssätt har förts vidare till dataskyddsförordningen. Enligt EU-domstolens fasta praxis ska journalistik, jämte andra begrepp som hör samman med yttrandefriheten, ges en vid

tolkning.⁸ Denna praxis avspeglas i skäl 153 i dataskyddsförordningen, där det framgår att begreppet yttrandefrihet måste ges en bred tolkning för att beakta vikten av rätten till yttrandefrihet i varje demokratiskt samhälle. Där bekräftas även att när medlemsstaterna gör undantag för att skapa en balans mellan de grundläggande rättigheterna kan de variera från en medlemsstat till en annan. EU-domstolen har bekräftat det angivna synsättet i sin praxis.⁹

- 24 Detta överensstämmer med Europadomstolens praxis, enligt vilken konventionsstaterna har getts en vid bedömningsmarginal vid avvägningen mellan yttrandefriheten och rätten till skydd för privatlivet. Bland annat har konventionsstaterna bedömts ha ett utrymme att beakta sina konstitutionella traditioner.¹⁰
- 25 Artikel 85 i dataskyddsförordningen har sin förlaga i artikel 9 i dataskyddsdirektivet men är inte identisk med denna. Artikel 9 ålade medlemsstaterna att, med avseende på behandling av personuppgifter som sker uteslutande för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande, besluta om undantag och avvikelser från delar av direktivet om de är nödvändiga för att förena rätten till privatlivet med reglerna om yttrandefriheten.
- 26 Även dataskyddsdirektivet ställde således ett obligatoriskt krav att sammanjämka dessa intressen i nationell lagstiftning. Artikel 85.1 anger därutöver uttryckligen att det är medlemsstaternas ansvar att förena

⁸ Se till exempel dom Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727, punkt 56, och dom Buivids, C-345/17, EU:C:2019:122, punkt 51. Domstolen har gett uttryck för samma inställning även i andra sammanhang, se bland annat dom Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punkt 66.

⁹ Se till exempel dom Lindqvist, C-101/01, EU:C:2003:596, dom Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, och dom Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727.

¹⁰ Se till exempel dom Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy mot Finland, ansökningsnummer 931/13, punkt 195.

dem. Det är samtidigt tydligt att punkterna ska läsas i ett sammanhang och att punkten 1 utgör utgångspunkten för undantag eller avvikelser enligt punkten 2. Det kan också konstateras att anmälningsplikten i punkten 3 bara tar sikte på lagstiftningsåtgärder enligt punkten 2.

27 Artikel 85 definierar också utrymmet för undantag på ett mindre begränsande sätt än dataskyddsdirektivet. Kravet på att fastställa undantag och avvikelser från förordningen gäller således inte bara då behandling sker *uteslutande* för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande. Regleringen av undantag i artikel 85 är alltså något öppnare än den var i direktivet.

28 Sammantaget ger artikel 85 i dataskyddsförordningen medlemsstaterna ett stort utrymme för den avvägning som ska göras mellan de relevanta intressena.

3.4 Den andra tolkningsfrågan

29 Den andra tolkningsfrågan är ställd utifrån förutsättningen att domstolen besvarat den föregående tolkningsfrågan jakande. Utöver vad som anförts med anledning av den första tolkningsfrågan, gör regeringen följande observationer för det fall domstolen finner skäl att besvara frågan.

30 Den svenska regleringen utgör den nationella lagstiftarens avvägning inom ramen för det stora utrymme som medlemsstaterna ges i enlighet med artikel 85 i dataskyddsförordningen. Som regeringen konstaterat har unionslagstiftaren genom artikel 85 i dataskyddsförordningen befast medlemsstaternas bedömningsutrymme genom att uttryckligen ange att det är medlemsstaterna som ska förena yttrandefriheten med rätten till personlig integritet. Avvägningen ska ske genom föreskrivande av

undantag från förordningens bestämmelser i vissa fall, när sådana behövs för att förena rätten till integritet med yttrande- och informationsfriheten.

- 31 Artikel 85 reglerar inte *hur* sammanjämkningen av de två intressena ska gå till, utan det är upp till varje medlemsstat att i sin nationella lagstiftning se till att en sådan avvägning sker på ett godtagbart sätt.
- 32 Kravet i artikel 85 har uppfyllts genom bestämmelserna i 1 kap. 7 § dataskyddslagen som föreskriver bland annat att dataskydds-förordningen och dataskyddslagen inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Av samma paragraf följer vidare att vissa av dataskydds-förordningens och dataskyddslagens bestämmelser inte heller ska tillämpas vid behandling av personuppgifter som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande. Bestämmelsen i andra stycket tar sikte på det rättsliga område som ligger utanför det område som skyddas av mediegrundlagarna.
- 33 Avsikten med bestämmelsen i 1 kap. 7 § dataskyddslagen är närmast att tillämpningen vid fall av möjliga konflikter ska präglas av försiktighet och medvetenhet om att det kan röra sig om ett i grundlag särreglerat yttrandefrihetsintresse som ska vägas mot integritetsskyddsintresset. I sådana fall sker avvägningen mellan rätten till integritet och rätten till skydd för yttrande- och informationsfriheten, inbegripet en behandling som sker för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande, genom den avvägning som föreskrivs i 1 kap. 7 § dataskyddslagen och genom tillämpning av bestämmelserna i mediegrundlagarna. I den mån grundlagarna ger utrymme för tillämpning av vanlig lag eller av system för självreglering kan även sådana regler och

system tillämpas på det området. Därigenom säkerställs balansen mellan dessa rättigheter.

- 34 Om det ändå skulle uppstå en fråga om tillämpningen av en viss bestämmelse i dataskyddsförordningen eller i dataskyddslagen skulle strida mot mediegrundlagarna, så ska denna avgöras med tillämpning av sedvanliga metoder för tolkning av nationella författningar med beaktande av EU-rättens krav. Gränsen för vad som omfattas av 1 kap. 7 § dataskyddslagen prövas ytterst av nationell domstol. Den avvägning som enligt EU-rätten måste göras säkerställs på så sätt dels genom lagstiftarens överväganden vid antagandet av den svenska regleringen, dels genom domstolens tillämpning i det enskilda fallet.
- 35 Av kommissionens rapport om utvärdering och översyn av dataskyddsförordningen från 2020¹¹ framgår att det också i praktiken finns stora skillnader mellan medlemsstaternas nationella regleringar som är antagna enligt artikel 85 i dataskyddsförordningen. Detta gäller inte minst den nu aktuella avvägningen mellan berörda rättigheter. I rapporten pekar kommissionen också på att dataskyddsregler inte bör påverka yttrande- och informationsfriheten, till exempel genom att de leder till avskräckande effekter ("chilling effect").¹²
- 36 Regeringens uppfattning är att de beskrivna bestämmelserna tillgodoser den avvägning som ska göras enligt artikel 85 i dataskyddsförordningen. Bestämmelserna ger även en tydlighet och en förutsebarhet i regelverket, som motverkar den typ av hämmande effekt på det fria informationsflödet som annars riskerar att uppkomma.

¹¹ Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet – Dataskydd som en pelare för medborgarnas egenmakt och EU:s strategi för den digitala övergången – tillämpning av den allmänna dataskyddsförordningen under två års tid, COM/2020/264 final, s. 7–8.

¹² Ibid s. 13–14.

3.5 Den tredje tolkningsfrågan

- 37 Den tredje tolkningsfrågan är ställd utifrån förutsättningen att domstolen besvarat någon av de föregående tolkningsfrågorna nekande. Regeringen gör följande observationer för det fall att domstolen finner skäl att besvara frågan.
- 38 Regeringen anser att frågan bör besvaras med utgångspunkt från den vida tolkning som yttrandefriheten och begreppet ”journalistiska ändamål” ska ges för att beakta yttrandefrihetens betydelse i demokratiska samhällen (se punkterna 23 och 24 angående EU-domstolens och Europadomstolens praxis). Bedömningen av om en viss behandling kan anses ske för journalistiska ändamål ankommer på den nationella domstolen i det enskilda fallet.
- 39 Yttrandefriheten har bred tillämpning. Den innefattar en rätt för var och en att sprida information, åsikter och idéer till allmänheten. Den gäller oberoende av genom vilket medium information sprids och den gäller oavsett informationens kvalitativa innehåll. Yttrandefriheten är även en grundläggande förutsättning för att bedriva journalistisk verksamhet.
- 40 Regeringen konstaterar att, om begreppet journalistiska ändamål i artikel 85 tolkas snävt eller om medlemsstaterna begränsas i den avvägning som de ska göra mellan yttrandefriheten och rätten till integritet, minskar medlemsstaternas utrymme och möjlighet att utföra sin uppgift enligt förordningen att förena intressena med varandra.
- 41 Begreppet journalistiska ändamål måste således ges en tolkning som inrymmer alla yttranden som medför behov av att staten gör en avvägning mellan yttrandefriheten och rätten till integritet. En annan ordning medför risk för att yttrandefrihetens betydelse för demokratin inte kan

beaktas i tillräcklig utsträckning med hänsyn till medlemsstaternas konstitutionella traditioner.

- 42 Bedömningen av om en sådan behandling av personuppgifter som är aktuell i målet kan anses ske för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande ankommer ytterst på den hänskjutande domstolen.

4. Slutsats

- 43 Bestämmelserna i 1 kap. 7 § första och andra styckena dataskyddslagen är antagna i enlighet med artikel 85.2 i dataskyddsförordningen. Regleringen i artikel 85 i dataskyddsförordningen är mindre begränsad när det gäller utrymmet för undantag än tidigare artikel 9 i dataskyddsdirektivet. Kravet på att fastställa undantag och avvikelser från förordningen gäller inte bara då behandling sker *uteslutande* för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande. Därutöver ska begreppet yttrandefrihet ges en bred tolkning för att beakta vikten av rätten till yttrandefrihet.
- 44 Artikel 85 i dataskyddsförordningen slår fast medlemsstaternas ansvar och utrymme att förena yttrandefriheten med rätten till skydd för personuppgifter. Artikel 85 reglerar inte *hur* sammanjämkningen av dessa två intressen ska gå till, utan det är upp till varje medlemsstat att i sin nationella lagstiftning se till att avvägningen sker på ett godtagbart sätt. Den svenska lagstiftarens avvägning genomförs genom 1 kap. 7 § dataskyddslagen och genom tillämpning av mediegrundlagarna som bestämmelsen hänvisar till.
- 45 Journalistik, jämte andra begrepp som hör samman med yttrandefriheten, ska i linje med EU-domstolens fasta praxis tolkas i vid mening

för att beakta yttrandefrihetens betydelse för demokratiska samhällen och i sig breda tillämpning. I detta ligger att medlemsstaterna, med hänsyn till yttrandefrihetens betydelse, måste tillerkännas motsvarande vida utrymme att göra sin avvägning mellan relevanta intressen.

- 46 Bedömningen av om den aktuella behandlingen av personuppgifter kan anses ske för journalistiska ändamål eller för akademiskt, konstnärligt eller litterärt skapande ankommer ytterst på den domstol som har att pröva frågan.

Jan Olsson

Anna Runeskjöld